

SKATTALÓGIN

SKATTALÓGIN verður ætlandi eitt av hovudsamtálmum, ið eitt nýtt landsstýri verður at taka sær av. Neyðugt er at koma skattaafskilinum til livs.

Myndugleikarnir hava leingi verið vitandi um, at bert góð 60 pst. av allari inntøku verður uppgivin at skatta av. Heil 40 pst. verða stungin undir borðið, og koma aldri fram fyri skattamyndugleikarnar.

Vit vita fullvæl, at arbeidarar, fiskimenn og fastlont ongar møguleikar hava at stinga nakað av vegnum. Hjá teimum verður hvørt oyra uppgivið, og hesi verða skattað til seinasta oyra, — og ikki bert tað.

Landið skal hava inntøkur. Hesi mugu so fyrst gjalda teirra egnu skatt og síðan skattin hjá teimum, ið litið ella einki geva upp av inntøkuni.

Hesum órættvisi mugu vit koma til livs. Vit mugu hava eina meira fullkomna skattalog, og vit mugu hava skattafróðingar, at taka sær av ella kanna uppgávurnar hjá teimum, ið annars eru uttanfyri alt eftirlit.

Tað eru nógvir spurningar tvínaðir upp í skattalogina, og harhava javnaðarmenn oftani havt uppskot um dýrtíðarviðgerð av húsarhaldskostnaðinum, um at beina burtur frádráttarreglurnar o. s. fr.

hugskot

Hetta er litið brot úr greina-stubba, ið K. K. Steincke, fyrr. lögmaláráðharri, hevði í »Social-Demokraten» nýliga.

»Og í stæðið for at værne fremskrítt og kultur mod disse højkapitalismens og underholdningsindustriens udskjelser, hvorefter profitygen er det afgørende, guldkalven den eneste gud og broderskabet henviset til børserne, så ser man omtrent hele verdenspressen, disse storstående annonceforretninger, reklamere al denne kulturdelæggelse og gennem indstillingen til sportsidioten, sex-dyrkeren og andet frihedsdilium snobbe for den forkælede, forvante og forvirrede ungdom, der ganske naturligt derefter spiller vrede eller ligaglæde i stedet for interesser. Der er hele denne forbandede udvikling og indtilmaling, jeg har angrebet og ikke specielt ungdommen, der jo ikke har opdraget sig selv...«

Tess eldri eg verði, tess meira ivasamur verði eg um hin vanligu pástandin, at visdomur kemur við aldrinum. (H. L. Mencken)

Tað er veruleiki:

AT longu í 1928 hovdu javnaðar-, og sjálvstýrismenn uppskot um at seta **valrettaráðurin** til lögting, kommunu meiningheitsráð niður í 21 ár.

AT javnaðarflokkurin í 1928 setti fram uppskotið um, at allir arbeidarar skuldu fáa daglonina rindaða hvørt leygarkvöld og mánaðalonina fyrsta dagin eftir mánaðarbyrjan.

AT málið um almenna fólkatrygging á fyrsta sinni var reist á lögtingi av javnaðarflokkinum í 1938, men aftur-

AT fyrri 28 árum síðan heitti javnaðarhaldsflokkarnir vóru tá sum nú ímóti.

Flokkurin á tingi at keypa Tinganes, men fyrst nú er hetta søguligasta stað okkara vorðið ogn landsins.

AT hitt fyrsta uppskotið frá javnaðarflokkinum um minstuløn kemur longu í 1938. Samtykt var tá, at allir fiskimenn fingu 20 kr. um vikuna, men kríggjð kom tá upp í leikin.

HITT FYRSTA STRÍÐ

Úr ritgerðini »Træk af den sociale udvikling på Færøerne» eftir Hans A. Djurhuus, cand. polit. endurprenta vit:

I løbet af 1920 og 30erne ændredes den politiske sammensætning i befolkningen, og der udskilte sig et socialistisk parti. Efterhånden som dette parti vandt kræfter, opstod der en effektiv arbejderpolitik. Som omtalt havde arbejderne og fiskerne dannet sammen-

slutninger, og det var naturligt, at impulserne til ændringer i arbejderens stilling på arbejdsmarkedet kom herfra.

... Efter forholdsvis gode år med høj beskæftigelse sidst i 20erne, faldt prisen og beskæftigelsen stærkt de følgende år. Nedenstående oversigt viser gennemsnitsfortjeneste blandt fiskerne disse år:

1929 1058 kr., 1930 930 kr., 1931 804 kr., 1932 667 kr., 1934 725 kr., 1935 721 kr., 1936 576 kr., 1937 703 kr.

Høast hesar her ávistu veruleikar, søgdu afturhaldsflokkarnir, at tað var óneyðugt at endurnýggja skipafloktan, óneyðugt við arbeiðsloysisfyriskipanum, óneyðugt at bota um sosiallógávvuna, óneyðugt at útvega óðýra útgerð o.s.fr.

»Sagen udsættes til næste år.«

So mong eru orðini. Blaðar tú lögtingstíðindi ígjøgnum tvey seinastu 50 árin, er tað heilt sjáldsamt, hvussu ofta hesi orðini koma fyrri. Tað er ikki smávegis av málum, ið verða avgreidd frá tinguin sambært uppskoti um: »at sagen udsættes til næste år.«

Ein skuldi trúð, at tá máliniingu eina so gjølla viðgerð, at tvey so á nýgu syftu fóru væl og virðiliga og samtykt; men so er kortini ikki. Eg loyvi mær at taka einstøk dømi:

Í 1928 hevur javnaðarflokkurin uppskot um einahandil við koki, koks, salti. Samtykt varð: at udsættes til næste år. Slikur einahandil er ikki kominn enn.

Í 1933 samtykti tingið í samband við málið um at seta donsku arbeiðsloysis-lógirnar í gildi í Føroyum, at sagen udsættes til næste år. Har hendi óngatið nakað.

Í 1935 viðger tingið málið um at seta ein aktor og ein defensor í samband við sakføraravirknið. Afturhaldið samtykkir, at sagen udsættes til næste år. Einki hendi.

Soleiðis er ein hópur av málum havnaður í tí sokallaða »begravelses-nevndin«, haðani tvey óngatið koma aftur. Spell at so er, men hetta er rein-dyrkaður afturhaldspolitikkur.

polit.

Men hovdu sett alt sít í skip: hús, pening, jorð. Bakbrestirnir komu, tá segði K. Djurhuus lögmaður: »Tað, sum ikki kann standa, má falla.«

Í 1950 skrivaði Dimmalætting, at um Sambandsflokkurin kom til ræðið, so vildi tað »betýde«:

»... Nedsættelse af skatter og andre udgifter på lagtingsbudgettet under særlig hensyntagen til de lavere indtægter.«

Og teir komu til ræðið, men um nakað »nedsættelse af skatter og andre udgifter« hevur óngatið verið talan um, heldur um eina tvífolding av skatti, tolli o. ø.

Hákur Djurhuus hevur takka veljarum sínum,men helt tað ikki vera serliga hugnaligt at leggja »á fjórðine. Hann endar tókina við at siga:

»Lat ælið nú vera farið sína kós og solina aftur skina á »gronar liðir.«

A einum veljarafundi í einari bygð, har Fólkaflokkurin hevur mist allar atkvøðurnar til fjórveldið, segði Hákur Djurhuus, at hetta gjørdi einki, ti at á tingi vóru fjórveldismenn altið til reiðar at læna honum allar teirra atkvøður.

EYDNAN: ein stør bankkonto, ein góðan kok og góðan matarlyst.

at hagtol visa, at ein sum er frískildur — kvinna ella maður í 30 ára aldrinum — hevur tvífalt størri møguleikar at koma í hjúnarlag enn ein ógiftur í sama aldri.

at ein meðalstór banan hevur umleið 105 kalorier, meðan ein appelsin av somu stødd hevur bert 45.

at í Italiu mugu øll gjalda skatt av sigarettendrarum — 3 kr. um árið.

at í einari kukikk-mil av sjógvi er gull fyri 93 mill. kr., silvur fyri 8 mill. dollar og fyri enn meira av uran; men tað kostar meira at útvinna, enn tað er vert.

at Kina nýliga fekk sína fyrstu bilfabrikk, sum tó bert framleiðir last-bilar.

at Bramaputra í Indiu — 2900 km long — er av heimsins størstu áum. Tað lagna er, at eingin brúg er tvørtur um hesa á.

at franski linudansarin Francine Pary hevur sett rekord við at dansa á línu í 34 tímar og 15 min. uttan steðg.

at amerikummenn í fjór drikku 125 milliardið koppar av kaffi — hvat er meira enn nakrantíð áður.

at í dag eru tað í USA 2 milj. fleiri kvinnur enn menn.

at norski kongurin Ólavur 5. er 177 cm høgur.

HVAT orðafellið »langfót og tvørfót« merkir? Svárið: 1½ fótur. Markna-breiddin, ið eftir skuldi vera millum tveir grannaveltur. Hann, ið mátaði, setti fótarnar í vinkul, høgna hæl móti vinstra fotablað.

Hvørt av sínum

Toska-kríggjð.

Tá ið tveir mánaðar vóru farnir frá tí, Ísland setti sít 12 milla mark, høvdu 113 bretskir trolarar fiskað óløgliga. 2 triðjupartar av teimum vóru eldri trolarar. Tey 7 íslendsku verjuskipini høvdu siglt 55.000 sjómil. 14 bretsk herskip høvdu vart trolararnar, ið allir høvdu boð um at fiska innanfyri í minsta lagi 72 tímar.

Tað stundar móti jolum. Veitst tú, at áður í tíðini var eisini 3. joladagur halgidagur, men at hann eins og 3. páska- og hvitunsundagur, varð avtíkin 26. októ. 1770.

5 spurnigar:

1. Hvussu nógvir lutir eru í Fornminnasavnum?
2. Nær fekk Havnin sjónleikarhús?
3. Hvussu nógvar kommunur hava færri enn 500 íbúgar?
4. Hvussu nógvar kommunur hava fleiri enn 1500 íbúgar?
5. Nær byrjaðu Føroyingar at turka klippfisk?

Ein amerikumaður spurdi einaferð Krushev, hvat kapitalisma var eftir hansara upptatan.

— Kapitalisma, svaraði Krushev, er tað, at ein menniskja útnyttar eina aðra.

— Og hvat er so kommunisma?

— Tað, ið er beint tvørturímóti hesum, svaraði Krushev.

4 eru messurnar í desember mánaði: 6. des. Nicolasmessa til minnis um Nicolas biskup.

21. des. Tummasmessa til minnis um Tummas apostul.

23. des. Tollaksmessa til minnis um Tollak.

27. des. Jóhannesmessa til minnis um Jóhannis apostul.

Barnamatur.

Niðanfyrri standa nokur orð. Nakrir bókstavar eru tiknir burtur og strikur settar í staðin. Hesir bókstavnir eru orð, ið hava sama týðning, sum orðini frammanfyri. Finnið orðini og setið tey, har strikurnar standa.

Vokstur T — — — A
flát S — — — VUR
Klokka L — — — TA
Drykkur S — — — OY
Vik S — — — UR

K. K. Steincke hevur sagt: Kapitalistisk moral: Man bør yde efter evne og snyde efter behov. Kommunistisk: Man bør yde efter orde og nyde efter behov. Min: Man bør yde efter evne og nyde det.

Frá valstríðnum.

Ein fólkafloksmaður talaði á fundinum. Alla tíðina sat ein av áhoyrarum og svaraði til: Eg eri sambandsmaður.

At enda spurdi fólkafloksmaðurin: »Hvi ert tú sambandsmaður?«

»Jú, abbi mín var sambandsmaður, pápi mín var sambandsmaður, og tí eri eg eisini sambandsmaður.«

»Góði mín, segði fólkafloksmaðurin, lat okkum siga, at abbi tín var eitt ásin, pápi tín eitt ásin, hvat hevði tú so verið?«

Fólkafloksmaðurin var longu byrjaður at flenna, tá svarið kom: »So hevði eg verið fólkafloksmaður.«

Ein av livsins stóru gátum er, at tær festu kvinnur klaga yvir, at tað eru ov fá skáp í húsum, samtundis sum tær gremja seg um, at tær eingi kledi eiga at fara í.

So var tað harra Olsen., ið segði: Lukkuligur er hann, ið torir at gera alt tað, ið konan illgrunar, at hann ger.

Væntar tú, at tað nakrantíð verður friður millum menniskjuni her á jorðini?

— Nei, avgjørt ikki, tað gongur kona mín aldri við til.

svar uppa 5 spurningar: 1) Umleið 3000. 2) 1926. 3) 32. 4) 5. og 5) 1872.

NORRÖNA FELAGIÐ

Leygarkvöldið 29. november kl. 20 verður fundur fyri limum á Hotel Føroyum.

* Poul Petersen, lögtingmaður, heldur fyrilestur.

EVNI: Tingið í fornari lóg.

Komið fjølment á fund!

Nevndin.